

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ KOMITETU AUDYTU DLA DZIAŁU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ SPRAWIEDLIWOŚĆ W 2012 ROKU

I. Część wstępna

1. Data powołania komitetu

Komitet Audytu dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość został powołany z dniem 8 października 2010 r. na mocy zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 września 2010 r. w sprawie powołania Komitetu Audytu (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 10, poz. 141).

2. Skład komitetu audytu

W okresie sprawozdawczym Komitetu Audytu działał w następującym składzie:

- Przewodniczący Komitetu: Pan Stanisław Chmielewski, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości;
- członkowie zależni:
 - Pan Piotr Kluz, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości (do dnia 3 lutego 2012 r. w związku z odwołaniem ze stanowiska),
 - Pani Grażyna Urbaniak, Główny Księgowy Resortu;
- członkowie niezależni:
 - Pani prof. dr hab. Anna Karmańska;
 - Pan prof. dr hab. Marek Kalinowski;
 - Pan mgr Franciszek Wala, biegły rewident, Wiceprezes Stowarzyszenia Księgowych w Polsce.

3. Data nadania regulaminu komitetu audytu

Komitet, od dnia 18 października 2010 r., działa na podstawie regulaminu ustalonego zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 października 2010 r. w sprawie nadania regulaminu Komitetowi Audytu dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość (Dz. Urz. Min. Sprawiedl. Nr 11, poz. 148)

4. Ilość i terminy posiedzeń komitetu, które miały miejsce w 2012 r.

W roku 2012 odbyły się 4 posiedzenia Komitetu Audytu (w dniu 24 lutego, 26 kwietnia, 27 sierpnia oraz 27 listopada).

Posiedzenia Komitetu odbywały się w siedzibie Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie.

5. Wskazanie w ilu posiedzeniach uczestniczyli poszczególni członkowie.

Przewodniczący Komitetu Pan Stanisław Chmielewski, Pani Grażyna Urbaniak, Pan Franciszek Wala oraz Pan Marek Kalinowski uczestniczyli we wszystkich posiedzeniach. Pani Anna Karmańska była nieobecna na jednym posiedzeniu.

6. Wyszczególnienie łącznej kwoty wynagrodzeń wypłaconych w danym roku niezależnym członkom komitetu audytu.

W roku 2012 niezależnym członkom Komitetu Audytu zostały wypłacone wynagrodzenia (za IV kwartał 2011 r. oraz trzy kwartały 2012 r.) w łącznej kwocie 28 776,55 zł.

II. Działania Komitetu Audytu

Do najistotniejszych działań Komitetu Audytu w roku 2012 należy zaliczyć:

1) sygnalizowanie istotnych ryzyk i słabości kontroli zarządczej w działalności działu

Komitet kontynuował działania mające na celu wspieranie prac związanych z określeniem całości procesu kontroli zarządczej i poprawą jej funkcjonowania w resorcie.

Komitet Audytu dokonał analizy istotnych ryzyk i słabości kontroli zarządczej na podstawie przeprowadzonych przez audytorów: sądów powszechnych, powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, jednostek organizacyjnych Służby Więziennej i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury zadań zapewniających i czynności doradczych zrealizowanych w 2011 r. W wyniku przeprowadzonej analizy członkowie Komitetu zapoznali się z głównymi ryzykami i słabościami kontroli zarządczej w odniesieniu do opracowanych przez audytorów wspólnych obszarów ryzyka dla poszczególnych grup jednostek w dziale. Uwagę zwróciła duża liczba przeprowadzonych przez audytorów wewnętrznych czynności doradczych w zakresie wdrażania kontroli zarządczej. Czynności doradcze polegały na opiniowaniu procedur kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem, przeprowadzania szkoleń lub dokonywania oceny stopnia wdrożenia w jednostce kontroli zarządczej.

Przedstawione wyniki zadań audytowych nie uzasadniały potrzeby sygnalizowania przez Komitet istotnych ryzyk lub słabości kontroli zarządczej w działalności audytu.

2) proponowania usprawnień, w związku z zidentyfikowanymi ryzykami i słabościami kontroli zarządczej

Komitet Audytu aktywnie uczestniczył w procesie wdrażania kontroli zarządczej w dziale, wskazując propozycje rozwiązań, w tym także poprzez opiniowanie projektów procedur.

Członkowie Komitetu uczestniczyli – wraz z pracownikami sądów powszechnych i Ministerstwa Sprawiedliwości - w opracowaniu jednolitego wykazu przykładowych ryzyk w działalności orzeczniczej i pozaorzeczniczej sądów powszechnych, które odnoszą się do celów wyznaczonych dla sądów powszechnych.

Ryzyka nie stanowią zamkniętego katalogu, ale są podstawą, na której możliwe jest ich rozbudowywanie oraz uszczegóławianie przez poszczególne jednostki, przy pozostawieniu Ministrowi Sprawiedliwości prawa do wprowadzania zmian w tym wykazie.

Wspólne obszary ryzyka pozwolą m.in. na ujednoczone podejście do analizy ryzyka przeprowadzonej na potrzeby planowania rocznego, a także mogą być podstawą do analizy cyklu audytu w poszczególnych grupach jednostek w dziale.

Sądy zostały zobowiązane do uwzględnienia zidentyfikowanych ryzyk w programie Risk Manager, który wspiera proces zarządzania ryzykiem w sądach. Risk Manager to dedykowane narzędzie informatyczne wspierające proces zarządzania ryzykiem w organizacji. Przejrzystość i łatwość w prezentowaniu danych ułatwia podejmowanie decyzji i wybór najlepszych rozwiązań przekładających się na minimalizowanie ryzyka funkcjonowania organizacji.

3) dokonywania oceny działalności audytu wewnętrznego

Komitet dokonał oceny działalności audytu wewnętrznego przede wszystkim na podstawie informacji wynikających z przesłanych do Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdań z wykonania planu audytu za rok 2011 oraz planów audytu wewnętrznego na rok 2012.

Pod uwagę wzięto takie czynniki jak: ilość przeprowadzonych lub zaplanowanych zadań audytowych, tematy zadań doradczych, cykl audytu, organizację komórki audytu jak również wskazane istotne ryzyka i słabości kontroli zarządczej w ramach jednolitych obszarów ryzyka.

Ponadto członkowie Komitetu zapoznali się z wynikami oceny audytu wewnętrznego w Ministerstwie Sprawiedliwości przeprowadzonej przez pracowników Departamentu Audytu Sektora Finansów Publicznych w Ministerstwie Finansów. Na podstawie analizy wyników uznano, że audyt wewnętrzny w dziale sprawiedliwość w 2011 roku funkcjonował

prawidłowo i w sposób efektywny przyczynił się do znacznego usprawnienia funkcjonowania jednostek.

4) wyznaczania priorytetów do planów audytu wewnętrznego

Komitet Audytu, biorąc pod uwagę cele i zadania zaplanowane na rok 2013 wyznaczył dwa priorytety do planów audytu na rok 2013:

- 1) ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM SYSTEMU „CYFROWA REJESTRACJA PRZEBIEGU ROZPRAW” (dotyczy jednostek sądownictwa powszechnego) oraz
- 2) ZARZĄDZANIE PROJEKTAMI REALIZOWANYMI W RAMACH NORWESKIEGO MECHANIZMU FINANSOWEGO (dotyczy jednostek realizujących projekty współfinansowane ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego).

Temat pierwszy dotyczy podstawowej działalności sądu i wpisuje się w obszar ryzyka, jakim jest wspieranie procesu orzekania, zaś drugi z tematów związany jest z nowopowstającymi projektami, realizowanymi w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego w celu zminimalizowania ryzyka niekwalifikowalności wydatków.

Jednocześnie Komitet Audytu poinformował ww. jednostki, iż we współpracy z audytorami wewnętrznymi wybranych jednostek zostaną opracowane wskazówki, które będą mogły być wykorzystane do przeprowadzenia audytu w ww. obszarach, wskazówki te zostaną przekazane właściwym jednostkom w I półroczu 2013 rOKU.

5) przeglądu wyników audytu wewnętrznego oraz monitorowania ich wdrożenia

Przeglądu wyników audytu dokonano na podstawie przesłanych przez audytorów z jednostek w dziale sprawozdań z wykonania planu audytu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

6) przeglądu sprawozdań z wykonania planu audytu oraz z oceny kontroli zarządczej,

Wszyscy audytorzy w dziale administracji rządowej sprawiedliwość przekazali do komórki audytu Ministerstwa Sprawiedliwości sprawozdania z wykonania planu audytu za rok 2011. Sprawozdania zostały sporządzone według jednolitego wzoru i przekazane terminowo.

W sprawozdaniach z wykonania planu audytu za rok 2011 audytorzy wymieniali zidentyfikowane istotne ryzyka i słabości kontroli zarządczej. Z powyższego wynika, że

audytorzy podczas przeprowadzania zadań zapewniających dokonywali oceny kontroli zarządczej w badanych obszarach w jednostkach w dziale. Ponadto uwagę zwróciła duża liczba przeprowadzonych czynności doradczych z zakresu kontroli zarządczej, w tym zarządzania ryzykiem.

7) monitorowania efektywności pracy audytu wewnętrznego, w tym przeglądu wyników wewnętrznych i zewnętrznych ocen pracy audytu wewnętrznego

W zakresie monitorowania efektywności pracy audytu wewnętrznego dokonano analizy pod względem ilości przeprowadzonych w jednostkach zadań audytowych, a także zwrócono się do audytorów o podanie informacji, w których jednostkach została przeprowadzona ocena zewnętrzna audytu.

Komitet Audytu zapoznał się z wynikami oceny audytu wewnętrznego w Ministerstwie Sprawiedliwości, przeprowadzonej przez Departament Audytu Sektora Finansów Publicznych w Ministerstwie Finansów.

W 2012 roku Komitet pozytywnie zaopiniował wypracowaną przez audytorów wewnętrznych resortu koncepcję przeprowadzenia ocen zewnętrznych jakości audytu wewnętrznego metodą samooceny z niezależną walidacją w formie przeglądów przez zespoły audytorskie.

Przeprowadzenie ocen zewnętrznych według jednolitego podejścia w całym resorcie ma zapewnić odpowiednią jakość oraz porównywalność przeprowadzanych ocen, a w efekcie przyczynić się do poprawy jakości audytu wewnętrznego. Przyjęta koncepcja jest rozwiązaniem adekwatnym do wielkości i specyfiki warunków funkcjonowania komórek audytu w resorcie, a przy tym w pełni zgodna z wymogami obowiązujących standardów i zapewniająca wysoką jakość przeprowadzanych ocen. Decyzja o przystąpieniu do zaprezentowanej koncepcji należy do kierownika jednostki i audytora wewnętrznego.

8) wniesionych wniosków o wyrażenie zgody na rozwiązanie stosunku pracy oraz zmianę warunków płacy i pracy kierowników komórek audytu wewnętrznego i podjętych w tych sprawach rozstrzygnięciach,

Komitet rozpatrzył w 2012 r. 3 wnioski dotyczące wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy oraz 7 wniosków dotyczące zmiany warunków płacy lub/i pracy audytorów wewnętrznych - kierowników komórek audytu wewnętrznego, z czego dziewięć wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie.

Komitet Audytu nie wyraził zgody na zmianę warunków pracy audytora wewnętrznego, która polegałaby na wykonywaniu obowiązków audytora wewnętrznego oraz - dodatkowo - funkcji kierownika komórki do spraw kontroli.

Komitet podkreślił, iż audyt wewnętrzny jest działalnością niezależną i obiektywną, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przede wszystkim przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej, według kryterium jej adekwatności, skuteczności i efektywności w jednostce – audytor wewnętrzny wspiera kierownika jednostki w realizacji celów i zadań poprzez systematyczną ocenę kontroli zarządczej.

Kontrola instytucjonalna jest zaś elementem kontroli zarządczej, a zadaniem komórki do spraw kontroli jest wspieranie kierownika swojej jednostki w zapewnieniu funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Komitet Audytu wskazał na możliwość zaistnienia konfliktu interesów oraz wpływu nowych obowiązków na obiektywizm i niezależność audytu wewnętrznego i na tej podstawie odmówił wyrażenia zgody na zmianę warunków pracy audytora wewnętrznego.

9) innych działań i inicjatyw podejmowanych przez komitet w celu zapewnienia funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego, których nie da się zaliczyć do żadnej z powyższych grup (np. rola komitetu w wyznaczaniu celów do planu działalności ministra)

Działanie Komitetu służyły wsparciu Ministra Sprawiedliwości w procesie przygotowań do złożenia w 2012 r. *Oświadczenia o stanie kontroli zarządczej*.

Komitet dokonał analizy informacji dotyczących oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2011 złożonych przez prezesów sądów apelacyjnych i dyrektorów sądów apelacyjnych w zakresie sądów z obszarów podległych apelacji, informacji złożonej przez Dyrektora Generalnego Służby Więziennej dotyczącej stanu kontroli zarządczej w roku 2011 w więziennictwie, a także oświadczeń złożonych przez: Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i probacji w zakresie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, Dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, Dyrektora Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Komitet stwierdzając, iż dokonano powszechnej oceny stanu kontroli zarządczej na podstawie przedstawionych oświadczeń, rekomendował Ministrowi Sprawiedliwości wskazanie w oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej za rok 2011 w zakresie działu administracji

rządowej sprawiedliwość, że w dziale administracji rządowej sprawiedliwość adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza w 2011 r. funkcjonowała w ograniczonym stopniu.

Komitet sporządził sprawozdanie z realizacji zadań Komitetu Audytu dla działu administracji rządowej sprawiedliwość w 2011 roku.

Komitet kontynuował prace nad *Księgą kontroli zarządczej w dziale sprawiedliwość*, która stanowić ma rozwiązanie systemowe dedykowane całemu działowi sprawiedliwość i odnoszące się do wymagań związanych z oceną kontroli zarządczej wykonywanej w tym dziale.

W 2012 r. Przewodniczący Komitetu podczas szkolenia zorganizowanego dla audytorów wewnętrznych resortu sprawiedliwość poinformował audytorów o bieżących działaniach Komitetu, a zwłaszcza w zakresie wydania pozytywnej opinii dla wypracowanej koncepcji systemu ocen zewnętrznych w dziale sprawiedliwość, a także poinformował o wyznaczonych priorytetach Komitetu Audytu do planów audytu na rok 2013 r. Przewodniczący Komitetu podziękował audytorom za współpracę oraz zachęcił do zgłaszania propozycji usprawnień i sygnalizowania istotnych problemów.

Komitet regularnie zapoznawał się z informacjami o wykonaniu budżetu państwa w 2012 r. w układzie zadaniowym oraz w układzie tradycyjnym w części 15 i 37 budżetu państwa.

Komitet uczestniczył w pracach nad opracowaniem planu działalności Ministra Sprawiedliwości dla działu administracji rządowej sprawiedliwość na rok 2013 oraz monitorował realizację planu działalności na rok 2012.

Członkowie Komitetu Audytu wzięli udział w zorganizowanym przez Ministerstwo Finansów spotkaniu dotyczącym działalności komitetów audytu.

10) wydanych zaleceń i rekomendacji (ze wskazaniem odbiorcy/ów i terminem ich realizacji).

W roku 2012 Komitet Audytu dla działu administracji rządowej sprawiedliwość nie wydał żadnych zaleceń i rekomendacji dotyczących kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego.

III. Wnioski

1. Wnioski w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego

W ocenie Komitetu istniejące źródła informacji można uznać za wystarczające do realizacji zadań Komitetu.

W opinii Komitetu w dziale administracji rządowej sprawiedliwość działania wykonywane w ramach kontroli zarządczej są dostosowane do aktualnych potrzeb i zapewniają zgodność wykonywanych czynności z procedurami i przepisami oraz umożliwiają bieżące reagowanie na nieprawidłowości i monitorowanie efektywności wdrożonych mechanizmów kontrolnych, zaś obszary ryzyka najbardziej istotne dla jego działalności są na bieżąco monitorowane.

Komitet wskazuje na potrzebę kontynuowania prac w zakresie koordynacji systemu przeprowadzenia ocen zewnętrznych jakości audytu wewnętrznego metodą samooceny z niezależną walidacją w formie przeglądów przez zespoły audytorskie, tak aby umożliwić jednostkom w dziale spełnienie wymogów standardów audytu wewnętrznego.

•
•

W 2012 roku relacje pomiędzy kierownikami komórek audytu jednostek w dziale a Komitetem audytu odbywały się m.in. za pośrednictwem audytora wewnętrznego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz koordynatora kontroli zarządczej w dziale za pomocą: bezpośrednich rozmów telefonicznych, korespondencji e-mail oraz podczas corocznego spotkania audytorów wewnętrznych resortu sprawiedliwość. Taki sposób kontaktu jest wystarczający, pozwala bowiem na bieżące informowanie o istniejących problemach w funkcjonowaniu audytu.

Audytor wewnętrzny w Ministerstwie Sprawiedliwości koordynował również prace nad opracowaniem koncepcji ocen zewnętrznych oraz wypracowania dokumentacji w tym zakresie i w imieniu audytorów prezentował wyniki prac na posiedzeniach Komitetu Audytu.

Uczestnictwo w ramach grupy roboczej audytorów z jednostek w dziale przy opracowaniu dokumentów, które mogą być wykorzystane przez wszystkich audytorów resortu (np. kwestionariusz samooceny audytu) można uznać za dobrą praktykę. Efekty tej pracy przyczyniają się do zwiększenia efektywności i jakości pracy audytorów w dziale.

Komitet ocenia, że zakres jego obowiązków został dostosowany do wymogów, w tym prawnych, związanych z obszarem, którego dotyczy jego działalność.

Komitet stwierdza, że posiedzenia odbywały się regularnie, a ich organizacja przebiegała sprawnie. Posiedzenia były zsynchronizowane z terminami m. in. związanymi z przygotowaniem planów działalności, wydaniem oświadczenia o stanie kontroli zarządczej lub przygotowaniem planu audytu. W roku 2012 nie wystąpiły sytuacje nadzwyczajne, które wymagałyby zwołania dodatkowego posiedzenia.

Warszawa, dnia *26 lutego* 2013 roku

.....
Przewodniczący Komitetu Audytu